

DE KENMERKEN VAN DE VOLMAAKTE GELOVIGE

Geloof geworteld in het hart, met vrucht in het leven

Onderwerp: De weerspiegeling van het geloof in aanbidding, karakter en dagelijks leven	Datum: vrijdag 16 oktober 2026
Opgesteld door: De imam-predikant	Doelpubliek: Gemeenschap van meerdere generaties in Europa
Hoofdbronnen: Koran, hadith, leven van de Profeet, geloofsleer	Duur: Circa 40–45 minuten; aanpasbaar aan de gemeenschap

♦ Doel van preek en begeleiding

De gemeenschap laten ervaren dat geloof meer is dan innerlijke overtuiging: khushu' (ootmoedige toewijding) in het gebed, waarachtigheid in woorden, goed karakter thuis, vertrouwen op de markt en trouw aan het gegeven woord. Kernzin: **Het geloof wortelt in het hart en draagt vrucht in het leven; de volmaakte gelovige is dezelfde in de moskee en op de markt.** Elk deel toont deze zin in de spiegel van de Koran en de Soenna, in ons leven hier in Europa.

TIJDSHEMA VAN DE PREEK: 45 MINUTEN

Onderdeel	Pagina	Duur	Accent
Opening en verbinding maken	2	4 min	De boom van het geloof; onze buur leest ons geloof af aan ons leven
De grondslag van het geloof en de vervolmaking ervan	3	3 min	De bevestiging van het hart, de takken van het geloof, je broeder liefhebben als jezelf
Khushu' en istiqama	4–5	9 min	al-Mu'minun 1–11; gebed en leven; "Zeg: 'Ik geloof in Allah', en wees dan standvastig"
Tong, oog en achterklap	6–7	7 min	al-Isra' 36; goed spreken of zwijgen; de failliete
Goed karakter en vertrouwen	8–9	6 min	Wie het mooiste karakter heeft; men is veilig voor zijn hand en tong
Woede, vergeving, geduld en dank	10–11	7 min	Kazm al-ghayz; Mistah vergeven; de twee vleugels van de gelovige
Uitgeven omwille van Allah en trouw aan het gegeven woord	12	4 min	Heimelijk en openlijk uitgeven; het toevertrouwde, de belofte, de overeenkomst
Zeven voornemens en afsluiting	13–14	5 min	De spiegel van de Koran; smeekbede van de gemeenschap

🕋 NOTITIE VOOR DE PREDIKER — Richtlijn voor gebruik op de preekstoel

Laat de preek een **spiegel** zijn, geen rechtbank. Vermijd veroordelende taal als "Jullie zijn geen volmaakte gelovigen"; kijk samen naar onszelf in de "wij"-vorm. Leg het verschil tussen de grondslag van het geloof en de vervolmaking ervan (pagina 3) zorgvuldig uit: een gelovige die zondigt, verlaat het geloof niet, maar zijn geloof is nog niet rijp.

Bij tijdgebrek: vat het deel over vergeving op pagina 10 samen (vorige week behandeld) en behoud pagina 4, 6, 9 en 13. Het verhaal van de herder op pagina 5 is een uitspraak van een metgezel, geen hadith. Maak de boom op pagina 2 concreet met een bekende boom (de notenboom in het dorp, de appelboom in de tuin); laat na de kernzin even stilte.

VIJF SLEUTELBEGRIPPEN

Begrip	Betekenis en plaats in de preek
Geloof	Wat onze Profeet van Allah bracht en zeker bekend is, met het hart bevestigen en met de tong belijden.
Volmaakte gelovige	Een gelovige met een rijp geloof dat zich weerspiegelt in aanbidding, karakter en omgang met anderen.
Khushu'	Zich ervan bewust zijn dat men voor Allah staat: het hart buigt zich eerbiedig en het lichaam komt tot rust.
Istiqama (oprechtheid)	Zoals bevolen is oprecht en standvastig zijn; geloof, woord en gedrag die met elkaar overeenstemmen.
Trouw aan het gegeven woord	Trouw blijven aan wat men heeft beloofd, aan gesloten overeenkomsten en aan het toevertrouwde.

Bronvermelding: de Arabische verzen volgen Tanzil; de vertalingen zijn betekenisgetrouw en zijn vergeleken met Kur'an Yolu; ingekorte verzen en hadithfragmenten zijn aangegeven. Hadithnummers volgen de gangbare nummering; zwakke overleveringen zijn gemarkeerd. Begrippen zijn getoetst aan de TDV Islām Ansiklopedisi; onbevestigde toeschrijvingen zijn geschrapt.

OPENING: HET GELOOF IS EEN BOOM

 SMEEKBEDE — Lofprijzing, zegenbede en smeekbede bij de opening

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ۖ وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۖ وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّنْ
لِّسَانِي ۖ يَفْقَهُوا قَوْلِي

Alle lof komt Allah toe, de Heer der werelden. Zegen en vrede zij met onze Profeet Mohammed, met zijn familie en al zijn metgezellen. Mijn Heer! Schenk mijn hart ruimte, maak mijn taak voor mij licht, maak de knoop in mijn tong los, opdat zij mijn woorden goed begrijpen.

[Lofprijzing: al-Fatiha, 1:2. Zegenbede: vrije tekst. Smeekbede: Ta-Ha, 20:25–28]

 Beste gelovigen! Dierbare broeders en zusters, die hun geloof hier in Europa als een toevertrouwd goed bewaren en hun kinderen en burens een goed voorbeeld proberen te geven!

Onze buur, onze collega of de leraar van ons kind vraagt ons niet: “Hoeveel geloofsartikelen zijn er?” Maar ze kijken elke dag: houden we ons woord, doen we ons werk behoorlijk, hoe spreken we als we boos worden? **Onze Europese buur leest ons leven nog voordat hij de Koran openslaat.** Onze Heer vergelijkt het geloof en het goede woord met een boom met stevige wortels:

 KORANVERS — Een boom met stevige wortels en takken in de hemel

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ
وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۚ تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا

Heb je niet gezien hoe Allah een gelijkenis geeft? Het goede woord is als een goede boom, met vaste wortels en takken in de hemel. Die boom geeft, met de toestemming van zijn Heer, te allen tijde zijn vrucht.

[Ibrahim, 14:24–25; uittreksel uit de verzen]

De wortel van de boom is onder de grond niet te zien, maar zijn vrucht ligt voor ieders ogen. Zo is ook de wortel van het geloof in het hart; alleen Allah kent hem. De vrucht ervan wordt zichtbaar in ons gebed, in ons woord, in onze handel, in ons gezin en in onze omgang met de burens. Vandaag spreken we over de kenmerken van **de volmaakte gelovige** die de Koran en onze Profeet beschrijven: de gelovige wiens geloof tot rijpheid is gekomen en vrucht draagt. **Het geloof wortelt in het hart en draagt vrucht in het leven.**

I. DE GRONDSLAG VAN HET GELOOF EN DE VERVOLMAKING ERVAN

KORANVERS — Waarin de gelovige gelooft

آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ
رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

De Boodschapper van Allah en de gelovigen hebben geloofd in wat hem door zijn Heer is geopenbaard. Ieder van hen heeft geloofd in Allah, Zijn engelen, Zijn boeken en Zijn profeten. “Wij maken geen onderscheid tussen Zijn boodschappers” en “Wij hebben gehoord en gehoorzaamd. Wij vragen U om vergeving, onze Heer; U is onze bestemming”, zeiden zij.

[al-Baqara, 2:285]

Beste broeders en zusters! Het **geloof** is het met het hart bevestigen van de leerstellingen die onze Profeet van Allah heeft gebracht en die met zekerheid bekend zijn, en het zonder aarzelen aanvaarden van wat hij heeft bekendgemaakt. Wie deze aanvaarding met de tong belijdt, wordt **gelovige** genoemd. Wie ze verwerpt, heet ongelovige; wie met de tong “ik geloof” zegt maar met het hart niet gelooft, heet hypocriet.

De soennitische geleerden maken onderscheid tussen de grondslag van het geloof en de vervolmaking ervan: goede daden behoren niet tot de grondslag van het geloof; daarom valt een gelovige die zondigt niet buiten het geloof. Maar daden voeden het geloof, versterken het en laten het rijpen. Een boom die wortels heeft maar geen vrucht draagt, is niet verdord; hij wacht alleen op de zorg van zijn tuinman. **Het geloof redt door zijn grondslag en verheft door zijn vervolmaking.**

HADITH — De takken van het geloof

الْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ أَوْ بِضْعٌ وَسِتُّونَ شُعْبَةً، فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ، وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ

Het geloof telt meer dan zeventig of meer dan zestig takken. De hoogste is de uitspraak “Er is geen god dan Allah”; de laagste is het wegnemen van iets hinderlijks van de weg. Ook zedige schroom (haya') is een tak van het geloof.

[Muslim, Iman, 58 (35)]

De hoogste tak van het geloof is de eenheid van God (tawhid), de laagste is het wegnemen van een obstakel op de weg. Het geloof is dus een breed leven dat zich uitstrekt van het getuigenis van de eenheid van God in het hart tot een steen op het voetpad. In een andere hadith verbindt onze Profeet de vervolmaking van het geloof met broederschap: “Niemand van jullie gelooft werkelijk, zolang hij voor zijn broeder niet wil wat hij voor zichzelf wil.” (al-Bukhari, Iman, 7; Muslim, Iman, 71) De geleerden hebben de woorden “gelooft niet werkelijk” hier begrepen als de ontkenning niet van de grondslag van het geloof, maar van **zijn vervolmaking**. (an-Nawawi, Sharh Muslim, II, 16)

Over hen wier hart beeft wanneer Allah wordt genoemd, die het gebed verrichten en uitgeven van wat Allah hun heeft geschonken, zegt ook de Koran: “Dat zijn de ware gelovigen.” (al-Anfal, 8:2–4) Laten we nu de kenmerken van deze ware gelovige een voor een toelichten.

II. DE VOLMAAKTE GELOVIGE BIDT MET KHUSHU'

 KORANVERS — De gelovigen die het heil bereiken

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

Voorwaar, de gelovigen hebben het heil bereikt; zij die in hun gebed een diep gevoel van ontzag beleven.

[al-Mu'minun, 23:1–2]

De soera al-Mu'minun begint de beschrijving van de gelovigen die het heil bereiken met het gebed en eindigt er ook mee. Daartussen noemt ze het zich afkeren van ijdel gepraat, de zakat, kuisheid, de zorg voor het toevertrouwde en de naleving van het gegeven woord. (al-Mu'minun, 23:1–11) De kenmerken van de volmaakte gelovige zijn als het ware omlijst door het gebed:

Al-Mu'minun 1–11: een leven dat begint en eindigt met gebed

Blijde boodschap: zij erven het paradijs Firdaws (vers 10–11)

Khushu', ootmoedige toewijding, is dat het hart zich eerbiedig buigt omdat het weet dat het voor Allah staat, en dat ook het lichaam in die eerbied tot rust komt. In het gebed komt de dienaar zijn Heer het dichtst nabij in de sujûd; maar het volstaat niet om alleen te bidden, de kern is in het gebed khushu' te bereiken. Een gebed dat wordt verricht terwijl onze gedachten bij het winkelen zijn, onze ogen bij de klok en ons hart bij deze wereld, ontslaat ons wel van de verplichting, maar heeft moeite het hart tot leven te wekken.

De weg naar khushu' is duidelijk: het gebed op tijd en zonder haast verrichten, de betekenis van wat we reciteren leren, in de sajda, de neerknieling met het voorhoofd op de grond, nog even langer blijven, voor het gebed de telefoon op stil zetten en de takbir uitspreken met de gedachte: "Misschien is dit mijn laatste gebed." Khushu' wordt niet in één keer verworven; het groeit met elk gebed een beetje.

 HADITH — Allah kijkt naar harten en daden

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ

Allah kijkt niet naar jullie uiterlijk en jullie bezit, maar Hij kijkt naar jullie harten en jullie daden.

[Muslim, Birr, 34 (2564)]

Hier in Europa wordt het gebed soms ingepast in een werkpauze, een schoolpauze of een parkeerplaats tijdens een reis. Op het werk beleefd met de chef spreken om de gebedstijd in acht te kunnen nemen, op een plaats zonder moskee of gebedsruimte op een schoon hoekje het gebedskleed uitspreiden, elk gebed dat we in gemeenschap kunnen verrichten als een buit beschouwen: dat is het streven van de volmaakte gelovige. **Staat het gebed in het midden van ons leven, dan vinden alle andere kenmerken er hun plaats omheen.**

II. (VERVOLG) VAN GEBED NAAR LEVEN: OPRECHTHEID

 KORANVERS — Het karakter dat het gebed schenkt

اَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى
عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ

Reciteer wat je uit het Boek is geopenbaard en verricht het gebed met zorg. Voorwaar, het gebed weerhoudt van onzedelijkheid en kwaad.

[al-'Ankabut, 29:45; uittreksel uit het vers]

Het gebed dat met khushu' wordt verricht, eindigt niet in de sajda; het wordt het leven in gedragen. Zoals we ons hoofd in de sajda leggen, zo moet ook onze hand zich neerbuigen en zich niet uitstrekken naar het verbodene; ook onze voet moet zich neerbuigen en niet naar het kwade lopen. Het volstaat niet dat onze tong Allah gedenkt; die tong mag niet liegen, geen achterklap spreken, geen mensen tegen elkaar opzetten. **Als we bidden en toch onrecht doen aan mensen, betekent dit dat we nog niet hebben bereikt wat het gebed ons zou moeten schenken.**

 KORANVERS — Wees oprecht en standvastig zoals je bevolen is

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ

Wees oprecht en standvastig, zoals je bevolen is, samen met wie zich met jou tot het rechte pad heeft gekeerd! En overschrijdt de grenzen niet. Voorwaar, Allah ziet heel goed wat jullie doen.

[Hud, 11:112]

Een van de metgezellen, Sufyan ibn 'Abdullah (moge Allah tevreden met hem zijn), zei: "O Boodschapper van Allah! Zeg me over de islam een woord dat ik na u aan niemand meer hoef te vragen." Onze Profeet zei: "Zeg: 'Ik geloof in Allah', en wees daarna oprecht en standvastig." (Muslim, Iman, 62) **Istiqama**, oprechtheid, is dat geloof, woord en gedrag met elkaar overeenstemmen. In het leven van de volmaakte gelovige is geen dubbelhartigheid: hij is niet anders in de moskee dan op het werk, niet anders in het bijzijn van mensen dan wanneer hij alleen is.

 LES UIT DE GESCHIEDENIS — Een les van een metgezel: "Waar is Allah dan?"

Toen 'Abdullah ibn 'Umar (moge Allah tevreden met hem zijn) langs een schaapherder kwam, vroeg hij: "Herder, is er een schaap (om te slachten)?" De herder zei: "De eigenaar is er niet." Ibn 'Umar zei: "Zeg maar dat de wolf het heeft opgegeten." Toen sloeg de herder zijn blik op naar de hemel: "Waar is Allah dan?" Ibn 'Umar zei: "Bij Allah, ik heb meer reden dan hij om te vragen: 'Waar is Allah?'" Hij kocht zowel de herder als de schapen, liet de herder vrij en schonk hem de schapen.

[al-Haythami, Majma' az-zawa'id, IX, 350; al-Bayhaqi, Shu'ab al-iman. Een bericht dat van een metgezel is overgeleverd; het is geen hadith]

Op een plek waar niemand het ziet kunnen zeggen: "Allah ziet het", dat is de kern van istiqama. Allah ziet ons thuis, op het werk, op de markt en achter het scherm evenzeer als in de moskee.

III. DE VOLMAAKTE GELOVIGE BEHEERST TONG EN OGEN

 KORANVERS — Oor, oog en hart zijn verantwoordelijk

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ
أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا

Loop niet achter iets aan waarvan je geen kennis hebt! Want oor, oog en hart: elk daarvan zal verantwoording afleggen.

[al-Isra', 17:36]

Beste broeders en zusters! Elk orgaan dat Allah ons heeft gegeven, is een toevertrouwd goed, en over elk toevertrouwd goed wordt rekenschap gevraagd. De volmaakte gelovige weet dat de tong, dat kleine stukje vlees, de mens zowel in deze wereld als in het hiernamaals in het verderf kan storten. Onze Profeet nam zijn tong vast en zei tegen Mu'adh ibn Jabal (moge Allah tevreden met hem zijn): "Houd dit in bedwang!" Hij vroeg: "Is het niet de oogst van hun tongen die mensen met het gezicht voorover in het vuur sleept?" (at-Tirmidhi, Iman, 8)

 HADITH — Goed spreken of zwijgen

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ

Wie in Allah en de Laatste Dag gelooft, moet goed spreken of zwijgen.

[al-Bukhari, Riqaq, 23 (6475); Muslim, Iman, 74 (47); uittreksel uit de overlevering]

Toevertrouwd: rekenschap volgt

Oor

Ga na wat je hoort,
luister niet
naar geruchten.

Oog

Kijk niet naar het
verbodene; draai zo
nodig het scherm om.

Hart

Mijd kwade
verdenking, wrok
en afgunst.

Tong

Spreek goed
of zwijg; geen
achterklap of leugen.

"Oor, oog en hart: elk daarvan zal verantwoording afleggen." Al-Isra', 17:36

De volmaakte gelovige waakt ook over zijn ogen. Onze Heer beveelt gelovige mannen en gelovige vrouwen hun blik te beschermen tegen het verbodene. (al-Nur, 24:30–31) Tegenwoordig wordt het oog niet alleen op straat op de proef gesteld, maar ook op het scherm in onze hand. Het is aan ons om onze blik af te wenden van een beeld dat met één klik voor ons verschijnt; maar elk beeld waar we bewust naar blijven kijken, en elk bericht dat we delen zonder te weten of het waar is, wordt opgetekend op de rekening van ons oog en ons hart. **Het scherm kunnen omdraaien is ook een kwestie van geloof.**

Hier in Europa heeft dit ook een taaldimensie: hoe meer talen we kennen, hoe groter onze verantwoordelijkheid. Of we nu Turks, Frans, Nederlands of Duits spreken, wat onze Heer van ons vraagt is hetzelfde: een waarachtig, mooi en passend woord.

IV. DE VOLMAAKTE GELOVIGE MIJDT ACHTERKLAP EN RODDEL

 KORANVERS — Het vlees van de dode broeder

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ
وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ
لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

O jullie die geloven! Wees op jullie hoede voor veel van het vermoeden, want sommige vermoedens zijn zonde. Speur geen geheimen na en spreek geen achterklap over elkaar. Zou iemand van jullie graag het vlees van zijn dode broeder eten? Daar walgen jullie toch zeker van! Hoed jullie voor ongehoorzaamheid aan Allah. Allah neemt berouw ruimschoots aan en Zijn barmhartigheid is grenzeloos.

[al-Hujurat, 49:12]

Het vers rangschikt drie kwaden als een keten: een keten die begint met kwade verdenking, groeit door het naspeuren van gebreken en eindigt met het spreken achter de rug van je broeder. Onze Heer vergelijkt achterklap (ghiba) met het eten van het vlees van een dode broeder; want degene over wie achterklap wordt gesproken is er niet bij en kan zich niet verdedigen.

 HADITH — Wat is achterklap?

أَتَدْرُونَ مَا الْغَيْبَةُ؟ قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ

“Weten jullie wat achterklap is?” De metgezellen zeiden: “Allah en Zijn Boodschapper weten het beter.” Onze Profeet zei: “Dat je over je broeder spreekt op een manier die hij onaangenaam zou vinden.” Toen men vroeg: “En als wat ik zeg inderdaad bij mijn broeder aanwezig is?”, antwoordde hij: “Als het waar is, heb je achterklap gesproken; is het niet waar, dan heb je hem belasterd.”

[Muslim, Birr, 70 (2589); uittreksel uit de overlevering]

Onze Profeet beschreef de werkelijk failliete als volgt: op de Dag der Opstanding komt hij met gebed, vasten en zakat, maar hij heeft iemand uitgescholden, iemand belasterd en iemands bezit opgegeten. Zijn goede daden worden verdeeld onder de rechthebbenden; en wanneer zijn goede daden op zijn, worden hun zonden op hem geladen. (Muslim, Birr, 59). **Achterklap draagt het kapitaal voor het hiernamaals, dat we met moeite hebben opgebouwd, over naar de rekening van een ander.**

 EEN BEELD UIT ONS LEVEN IN EUROPA — Een illustratieve scène: Een woord in de berichtengroep

In een berichtengroep begint een spraakbericht over het privéleven van iemand te circuleren; iedereen voegt een zin toe. Een oudere broeder van ons schrijft een kort berichtje: “Onze broeder is hier niet; laten we niet najagen wat we niet weten. Laten we de opname wissen en voor hem bidden.” Daarmee is de zaak gesloten. **Eén zin volstaat om een keten van achterklap te doorbreken.**

[Een illustratief voorbeeld; niet te vertellen als een echt gebeurd voorval]

V. IN DE SPIEGEL VAN DE HADITH: GOED KARAKTER

🕌 **Dierbare broeders en zusters! Onze Profeet heeft een weegschaal nagelaten waarmee de rijpheid van het geloof wordt gemeten.**

📖 **HADITH — De gelovigen met het meest volmaakte geloof**

أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا، وَخِيَارُهُمْ خِيَارُكُمْ لِنِسَائِهِمْ
خُلُقًا

De gelovigen met het meest volmaakte geloof zijn zij met het mooiste karakter. En de besten onder jullie zijn zij die tegenover hun vrouwen het mooiste karakter tonen.

[at-Tirmidhi, Rada', 11 (1162)]

In de hadith komen geloof en karakter samen in dezelfde zin: de vervolmaking van het geloof wordt gemeten aan de schoonheid van het karakter. De tweede zin van de hadith wijst vervolgens de plaats aan waar deze weegschaal als eerste wordt opgesteld: het huis. Iemand die buiten vriendelijk, beleefd en behulpzaam is, maar zich thuis hard gedraagt tegenover zijn echtgenote en kinderen, heeft nog geen volmaakt karakter. **De eerste toets van het karakter is op het moment dat we de deur binnenstappen.**

Onze Profeet vat ook het doel van zijn zending als volgt samen: "Ik ben alleen gezonden om het goede karakter te voltooien." (Ibn Hanbal, II, 381) Onze Heer richt zich ook tot hem en zegt:

📖 **KORANVERS — Een verheven karakter**

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ

Voorwaar, jij bezit een verheven karakter.

[al-Qalam, 68:4]

Toen aan onze moeder Aïsa werd gevraagd naar het karakter van onze Profeet, antwoordde zij: "Zijn karakter was de Koran." (Muslim, Musafirin, 139) Een leven waarin elke schoonheid die de Koran gebiedt wordt beleefd en elke lelijkheid die hij verbiedt wordt gemeden... De volmaakte gelovige neemt dat leven tot voorbeeld. Zo toont onze Heer ons dit voorbeeld: "Voor wie van jullie zijn hoop vestigt op de gunst van Allah en op de Laatste Dag en Allah veel gedenkt, is er voorwaar een mooi voorbeeld in de Boodschapper van Allah." (al-Ahzab, 33:21)

Een goed karakter is groeten met een vriendelijk gezicht, een krenkend woord inslikken, eerbied voor wie ouder is, mededogen met wie jonger is en dank zeggen aan wie ons een dienst bewijst. Dat lijkt klein; toch heeft de Profeet meegedeeld dat er op de Dag der Opstanding op de weegschaal van de gelovige niets zwaarder weegt dan een goed karakter (at-Tirmidhi, Birr, 62).

V. (VERVOLG) BIJ HEM IS MEN VEILIG VOOR HAND EN TONG

 HADITH — Wie is moslim en wie is gelovige?

المُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ النَّاسُ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ، وَالْمُؤْمِنُ مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ
عَلَى دِمَائِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ

De moslim is degene van wiens tong en hand de mensen veilig zijn. De gelovige is degene bij wie de mensen zich veilig voelen voor hun leven en bezit.

[an-Nasa'i, Iman, 8 (4998); met een vergelijkbare formulering at-Tirmidhi, Iman, 12 (2627)]

Beste broeders en zusters! **Het woord mu'min (gelovige) komt van de wortel voor "veiligheid en vertrouwen".** Een van de mooie namen van Allah is ook al-Mu'min: Hij die Zijn dienaren veiligheid schenkt. De gelovige is dus iemand die vertrouwen heeft en vertrouwen schenkt. Van de volmaakte gelovige hoeft niemand iets te vrezen voor zijn hand of zijn tong. Hij kent geen bedrog, zijn handel is eerlijk, hij pleegt geen verraad aan wat hem is toevertrouwd. Zoals hij vertrouwen geeft in de gebedsrij, zo geeft hij het ook buiten de moskee.

Onze Profeet heeft dit vertrouwen ook aan de hand van de burens uitgelegd. Driemaal zei hij: "Bij Allah, hij gelooft niet!" Toen men vroeg: "Wie, o Boodschapper van Allah?", zei hij: "Degene van wiens kwaad zijn buurman niet veilig is." (al-Bukhari, Adab, 29)

 EEN BEELD UIT ONS LEVEN IN EUROPA — Een illustratieve scène: De bakker en de proef van de eerlijkheid

Vroeg in de ochtend komt een oudere Belgische mevrouw binnen in een kleine Turkse bakkerij. Omdat haar ogen slecht zijn, schudt ze haar munten in haar handpalm uit en zegt: "Neemt u maar." Onze broeder de bakker telt het geld stuk voor stuk, geeft wat te veel is terug en pakt het brood warm in. Na enkele maanden komt de dame in de wijk op voor een pas verhuisd moslimgezin met de woorden: "Het zijn betrouwbare mensen, ik ken de bakker."

Dat de volmaakte gelovige eerlijk weegt, volstaat om het hart van een hele buurt te winnen.

[Een illustratief voorbeeld; niet te vertellen als een echt gebeurd voorval]

Hier in Europa is elke moslim, of hij het wil of niet, een vertegenwoordiger van de islam. De leugen van één persoon kan op de hele gemeenschap worden afgeschoven, het bedrog van één handelaar op alle moslims. Evenzo zeggen de eerlijkheid van een werknemer, de goede manieren van een leerling en de vriendelijke glimlach van een buur meer dan duizend woorden uitleg. **Een buur die ons vertrouwt, is een raam dat op de islam is geopend.**

VI. WIE ZIJN WOEDE BEHEERST EN WEET TE VERGEVEN

 KORANVERS — Wie zijn woede overwint en de mensen vergeeft

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ
النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

Zij (de godsbewusten) geven uit op de weg van Allah, in voorspoed en in tegenspoed, bedwingen hun woede en vergeven de mensen. Allah houdt van wie het goede doet.

[Al 'Imran, 3:134]

Woede is een aangeboren gevoel dat Allah de mens heeft geschonken; de fout ligt niet in haar bestaan, maar in het feit dat ze de teugels in handen neemt. Woede duurt een ogenblik, maar de gevolgen kunnen soms uitmonden in spijt die onmogelijk is goed te maken. We weten dat door een ogenblik van woede menig huisgezin is ingestort en menige vriendschap is geëindigd. Onze Profeet zei: “De sterke is niet degene die zijn tegenstander bij het worstelen neerlegt; de ware sterke is degene die zich beheerst op het moment van woede.” (al-Bukhari, Adab, 76; Muslim, Birr, 107) Wanneer de woede opwelt, raadde hij aan om toevlucht te zoeken bij Allah, te zwijgen en te gaan zitten als we staan (al-Bukhari, Adab, 76; Ibn Hanbal, I, 239; Abu Dawud, Adab, 3); ook is een overlevering met een zwakke keten van overleveraars doorgegeven die aanraadt de woede te blussen met de rituele wassing (woedoe).

Wie zijn woede overwint, zet nog een stap verder en vergeeft. Onze Heer maakt bekend dat het vergelden van kwaad met een gelijke daad rechtvaardigheid is, en dat vergeven en de verhouding herstellen een deugd is waarvoor Hijzelf de beloning geeft. (al-Shura, 42:40)

 HADITH — Vergeving verhoogt de eer

مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ، وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا، وَمَا
تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ

Een aalmoes vermindert het bezit niet. Allah doet een dienaar die vergeeft niets anders toenemen dan in eer. En wie zich omwille van Allah nederig opstelt, die verheft Allah.

[Muslim, Birr, 69 (2588)]

Abu Bakr (moge Allah tevreden met hem zijn) had gezworen dat hij zijn verwant Mistah, die had meegedaan aan de laster tegen zijn dochter Aïsja, niet langer zou helpen. Daarop werd het vers geopenbaard: “Laten zij vergeven en door de vingers zien; willen jullie niet dat Allah jullie vergeeft?” (al-Nur, 24:22) Abu Bakr zei meteen: “Ja, bij Allah, ik wil dat Allah mij vergeeft”, en hervatte de hulp aan Mistah. (al-Bukhari, Tafsir, al-Nur, 6) Ook onze Profeet gaf, door bij de verovering van Mekka degenen te vergeven die hem jarenlang hadden gekweld, het hoogste voorbeeld van deze deugd.

De volmaakte gelovige blijft niet langer dan drie dagen in onmin met zijn broeder; want onze Profeet heeft meegedeeld dat dit niet geoorloofd is en dat van twee mensen die elkaar mijden, de beste degene is die als eerste groet. (al-Bukhari, Adab, 62; Muslim, Birr, 25) **Wie vergeving wil, vergeeft; de volmaakte gelovige schroomt niet om als eerste te groeten.**

VII. GEDULD EN DANKBAARHEID: TWEE VLEUGELS VAN DE GELOVIGE

 HADITH — Gebed is licht, aalmoes is bewijs, geduld is stralend licht (diya')

وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ

Het gebed is licht, de aalmoes is een bewijs (van geloof) en geduld is een stralend licht.

[Muslim, Tahara, 1 (223); uittreksel uit de overlevering]

Het woord **diya'** dat in de hadith voor geduld wordt gebruikt, beschrijft een licht dat, zoals het zonlicht, zowel verlicht als verwarmt. Geduld is als een lamp die brandt in een donkere nacht: het doet de moeilijkheid niet in één keer verdwijnen, maar het laat ons onze weg zien. Wanneer de volmaakte gelovige een tegenslag treft, komt hij niet in opstand en klaagt hij zijn nood niet bij iedereen die hij tegenkomt. Hij weet dat elke moeilijkheid die hij beleeft een beproeving in deze wereld is, en houdt zich vast aan de blijde boodschap van onze Heer: "Voorwaar, Allah is met hen die geduldig zijn" (al-Baqara, 2:153).

Geduld is niet alleen een tegenslag verdragen. Weerstand bieden aan het verbodene, volharden in de aanbidding en standvastig blijven in waarheid: ook dat is geduld. Soera al-'Asr maakt bekend dat zij die aan het verderf ontkomen, degenen zijn die geloven en goede daden verrichten en elkaar de waarheid en het geduld aanraden. (al-'Asr, 103:1–3) Een van de mooiste daden van goedheid jegens een moslim is hem op zijn moeilijke dag aan geduld te herinneren.

 HADITH — Hoe wonderlijk is de toestand van de gelovige

عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَاكَ لِأَحَدٍ إِلَّا
لِلْمُؤْمِنِ، إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ
صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ

Hoe wonderlijk is de toestand van de gelovige! Alles is goed voor hem, en dat geldt alleen voor de gelovige. Treft hem iets verheugends, dan is hij dankbaar, en dat is goed voor hem. Treft hem iets moeilijks, dan is hij geduldig, en ook dat is goed voor hem.

[Muslim, Zuhd, 64 (2999)]

Het leven hier in Europa stelt zowel ons geduld als onze dankbaarheid vaak op de proef: een ziekte, het verlies van een baan, een zorg om een kind, de afstand tot onze ouders in het land van herkomst... Datzelfde leven hier schenkt ons ook weldaden: halal levensonderhoud, de opvoeding van onze kinderen, de gemeenschap van onze moskee. **De volmaakte gelovige draagt geduld in tegenspoed en dankbaarheid in voorspoed; als een vogel die op twee vleugels vliegt, raakt hij de weg niet kwijt.**

VIII. INFAQ EN TROUW AAN HET GEGEVEN WOORD: DE BETROUWBARE GELOVIGE

 KORANVERS — Een handel die nooit op verlies uitloopt

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ

Zij die het Boek van Allah reciteren, het gebed met zorg verrichten en van wat Wij hun als levensonderhoud hebben gegeven in het verborgen en openlijk voor anderen uitgeven, mogen hopen op een handel die nooit op verlies uitloopt.

[Fatir, 35:29]

Infaq, uitgeven omwille van Allah, is het delen van een deel van wat Allah ons heeft geschonken met wie het nodig heeft. De Koran noemt infaq meteen naast het geloof, want wie zijn bezit kan delen, toont dat zijn hart niet aan deze wereld vastzit. Verborgen infaq beschermt tegen schijnvertoon; openlijke infaq geeft anderen een voorbeeld. De hulppakketten van onze moskeeverenigingen, de studiebeurzen, de begrafenisfondsen en de helpende handen voor slachtoffers van aardbevingen zijn de vestigingen van deze handel hier in Europa.

 HADITH — Toevertrouwd goed en gegeven woord

لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ، وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا عَهْدَ لَهُ

Wie het toevertrouwde niet in acht neemt, heeft geen (volledig) geloof; wie geen trouw aan het gegeven woord toont, heeft geen (volledige) godsdienst.

[Ibn Hanbal, III, 134]

Anas ibn Malik (moge Allah tevreden met hem zijn) vertelt dat onze Profeet deze woorden zei in vrijwel elke toespraak die hij tot ons richtte. **Trouw aan het gegeven woord** is trouw blijven aan wat men heeft beloofd en aan gesloten overeenkomsten. Onze Heer zegt: “O jullie die geloven! Houd jullie aan de overeenkomsten” (al-Ma’ida, 5:1) en “Wees trouw aan het gegeven woord; want een verbintenis brengt verantwoordelijkheid met zich mee” (al-Isra’, 17:34). Onze Profeet telde liegen bij het spreken, terugkomen op een belofte en verraad plegen aan het toevertrouwde onder de kenmerken van de hypocriet. (al-Bukhari, Iman, 24; Muslim, Iman, 107) Hier in Europa is trouw aan het gegeven woord een zeer breed terrein: de arbeidsovereenkomst en de werktijden respecteren, de huur en de schulden getrouw nakomen, op tijd op een afspraak komen, eerlijk belasting en verzekering betalen, de wettige orde van het land waarin we leven naleven. Elke deur die we binnengaan met een verblijfsvergunning, een werkvergunning of een nationaliteit, is een overeenkomst. **De volmaakte gelovige staat achter zijn handtekening en zijn woord.**

IX. VAN PREEKSTOEL NAAR HART: DE SPIEGEL VAN DE KORAN EN ZEVEN VOORNEMENS

🕌 **Beste gelovigen! De kenmerken van de volmaakte gelovige zijn hiertoe niet beperkt; de Koran houdt ons een ruimere spiegel voor.**

GELOVIGEN IN DE SPIEGEL VAN DE KORAN

Kenmerk	Vers
Zij geloven in het onzienlijke, verrichten het gebed en besteden van wat Wij hun hebben geschonken aan het goede.	al-Baqara, 2:3
Zij houden zich verre van zinloze en nutteloze woorden en daden.	al-Mu'minun, 23:3
Zij tonen trouw aan het hun toevertrouwde en aan hun verbintenissen.	al-Mu'minun, 23:8
Zij lopen met waardigheid over de aarde; en wanneer onwetenden hen toespreken, zeggen ze "vrede" en gaan verder.	al-Furqan, 25:63
Zij brengen hun nachten door in sajda voor hun Heer, staande voor Zijn aangezicht.	al-Furqan, 25:64
Wanneer ze uitgeven, zijn ze noch verkwistend noch gierig; ze houden het midden tussen beide.	al-Furqan, 25:67
Zij leggen geen getuigenis af van onwaarheden; wanneer ze met ijdel gedrag worden geconfronteerd, lopen ze waardig weg.	al-Furqan, 25:72
"Onze Heer! Schenk ons echtgenoten en kinderen die ons geluk brengen", bidden zij.	al-Furqan, 25:74

ZEVEN VOORNEMENS OP DE WEG VAN DE VOLMAAKTE GELOVIGE — laten we ze op een zichtbare plek in huis ophangen

1	Ik zal mijn gebed met khushu' verrichten. Ik zal het op tijd en zonder haast verrichten en mijn gebed mij van het kwade laten weerhouden.
2	Ik zal overal dezelfde mens zijn. In de moskee, thuis, op het werk en achter het scherm zal ik niet vergeten dat Allah mij ziet.
3	Ik zal mijn tong bewaken. Ik zal niet liegen, geen achterklap spreken en geen krenkend woord zeggen; ik zal goed spreken of zwijgen.
4	Ik zal mijn ogen en mijn scherm beschermen. Ik zal niet naar het verbodene kijken en geen bericht delen waarvan ik de juistheid niet ken.
5	Ik zal thuis met een goed karakter leven. Ik zal mijn man of vrouw, mijn kinderen en mijn ouders het mooiste gedrag tonen.
6	Ik zal mijn woede overwinnen, geduldig en dankbaar zijn. Ik zal weten te vergeven, niet langer dan drie dagen in onmin blijven, en geduld dragen in tegenspoed en dankbaarheid in voorspoed.
7	Ik zal mijn woord houden en mijn levensonderhoud delen. Ik zal het toevertrouwde bewaren, mijn schulden aflossen en afspraken en overeenkomsten nakomen, en van mijn levensonderhoud heimelijk en openlijk infaag geven.

📖 HADITH — De maatstaf van volmaakt geloof

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

Niemand van jullie kan een (volledig) gelovige zijn zolang hij voor zijn broeder niet wil wat hij voor zichzelf wil.

[al-Bukhari, Iman, 7 (13); Muslim, Iman, 71 (45)]

Het geloof wortelt in het hart en draagt vrucht in het leven; de volmaakte gelovige is dezelfde in de moskee en op de markt. Laten we, als we dit vrijdagsgebed verlaten, onszelf een vraag stellen: welke tak van mijn boom wacht het meest op vrucht? Mijn gebed, mijn tong, mijn huis, mijn woord? Laten we ons deze week voornemen die tak water te geven, en ons tot onze Heer wenden.

AFSLUITING EN SMEEKBEDE VAN ONZE GEMEENSCHAP IN EUROPA

🎤 *Dierbare broeders en zusters! Laten we onze harten openen voor onze Heer.*

🔊 **SMEEKBEDE** — Toevlucht, lofprijzing en zegenbede

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

Ik zoek toevlucht bij Allah tegen het kwaad van de vervloekte satan. Alle lof komt Allah toe, de Heer der werelden. Zegen en vrede zij met onze Profeet Mohammed, met zijn familie en al zijn metgezellen.

[Lofprijzing: al-Fatiha, 1:2. Toevlucht en zegenbede: vrije tekst]

🔊 **SMEEKBEDE** — Laat onze harten niet afdwalen

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ
أَنْتَ الْوَهَّابُ

Onze Heer! Laat onze harten niet afdwalen nadat U ons op de rechte weg hebt geleid, en schenk ons barmhartigheid van Uw zijde. Voorwaar, U alleen bent overvloedig in Uw gaven.

[Al 'Imran, 3:8]

O Allah! Laat ons het geloof liefhebben en laat het in ons hart wortel schieten (al-Hujurat, 49:7); laat het geloof dat U in ons hart hebt gevestigd zichtbaar worden in ons karakter. Schenk onze tong waarheid, ons hart zuiverheid van bedoeling (ikhlas), onze ogen zedigheid, onze handen wat toegestaan is en onze voeten standvastigheid op het rechte pad (istiqama). Maak het ons gemakkelijk om onze gebeden met khushu' te verrichten, ons woord te houden en trouw te blijven aan het toevertrouwde.

Onze Heer! Houd ons ver van woorden, daden en gedrag die een volmaakte gelovige niet passen. Vul onze huizen met een goed karakter, onze tafels met zegen en onze nabuurschap met vertrouwen. Maak ons hier in Europa tot mooie vertegenwoordigers van de islam; maak onze kinderen tot generaties die hun geloof in hun leven waarmaken.

O Allah! Maak ons tot hen die geduldig zijn in tegenspoed, dankbaar in voorspoed, en hun woede overwinnen en vergeven. Schenk ons dat we onze laatste adem met geloof uitblazen en met een stralend gelaat voor U verschijnen. Maak ons niet alleen tot hen die zeggen: "Ik ben moslim", maar tot volmaakte gelovigen die de islam in hun leven waarmaken.

Rabbana atina fi d-dunya hasanatan wa fi l-akhirati hasanatan wa qina 'adhaba n-nar: Onze Heer! Geef ons het goede in deze wereld en het goede in het hiernamaals, en bescherm ons tegen de straf van de hel (al-Baqara, 2:201). Amin. Wa l-hamdu lillahi rabbi l-'alamin. **Al-Fatiha.**